

Mia Rahr Jacobsens prædiken 2. pinsedag

Taler

Mia Rahr Jacobsen
Sognepræst

Dato

29. maj 2023

Sted

Sankt Jakobs Kirke

Alle og enhver

Der er to ord, der binder dagens tekster sammen: 'alle' og 'enhver'.

I Apostlenes Gerninger fortælles det, at Helligånden kom over alle, der hørte ordet.

Og i Johannesevangeliet, forklarer Jesus, at enhver, som tror på ham, skal have evigt liv.

Alle og enhver. Mon ikke det netop er derfor, vi skal høre de to læsninger i dag? Fordi pinsen er der, hvor Guds ånd kommer til 'alle og enhver' – og fordi dette 'alle og enhver' handler om alle os, der er 'alle og enhver', og som tilsammen udgør kirken i vores små eller store fællesskaber?

Det interessante, når man taler om 'alle' er selvfølgelig, hvad man mener med det. Om man virkelig mener 'alle', eller nærmere 'alle dem, der passer ind i en bestemt ramme'?

"Alle er velkomne", står der i invitationen eller på plakaten – men ofte er det nok mere 'alle dem, vi lige tænker på' eller 'alle dem, der ligner os'.

Så hvad ligger der i det, når Helligånden kom over alle? – eller når Jesus siger, at enhver som tror, hører til hos Gud? Egentlig tror jeg, det er præcis så radikalt, som det siges: alle.

Men det er ikke altid sådan, kirkens virkningshistorie har været.

Annie Ernaux's nobelforelæsning

Den franske forfatter Annie Ernaux modtog sidste år nobelprisen i litteratur. Ernaux skriver sine bøger ud fra egne erindringer om krop, seksualitet og kvindeliv - og hun modtog prisen for det mod og den kliniske skarphed, som hun afdækker det personlige mindes rødder og de kollektive begrænsninger med.

Når man modtager nobelprisen, skal man holde en nobelprisforelæsning – og udgangspunktet for Ernaux's nobelprisforelæsning var et dagbogsnotat, hun skrev som ganske ung: ”Jeg vil skrive for at hævne min slægt”. Sådan skrev hun ud fra en forestilling om, at hun ved at blive forfatter kunne gøre op med omverdenens syn på hendes slægt af bønder uden jord, arbejdere og småhandlende. At hun kunne gøre op med omverdenens foragt for slægtens opførsel, accent og mangel på kultur. Hun forestillede sig, at hun ville kunne udviske de århundreder af fælles underkastelse og fattigdom, som hendes slægt havde gennemgået. Senere fandt hun ud af, at der også var andet end slægten, der havde en betydning for, hvem hun var blevet. At fx hendes køn havde en betydning. Hendes erfaringer som kvinde.

Et sted skriver hun:

Hvem ville kunne sige at kærlighed, smerte og sorg ikke er universelle størrelser? Victor Hugo skrev: ”Ingen af os har den ære at have et liv, som er hans og hans alene”. Men eftersom alle ting ubønhørligt bliver gennemlevet på individuel vis – ”det er mig, det sker for” – kan de kun læses på samme måde, hvis bogens ”jeg” på en vis måde bliver transparent, og den mandlige eller kvindelige læser jeg indtager det. Hvis dette Jeg kort sagt bliver transpersonligt, hvis det specifikke glider over i det universelle.

Som jeg forstår Ernaux's forelæsning, er det hun vil vise os, at både det særlige ved os hver især, og alt det vi deler, må kunne være til stede på samme tid. At ingen af delene kan stå alene for sig selv.

Acta: Kvinder i den første kirke

I pinsen hører vi, at Gud kommer til os som ånd – indimellem på måder og steder, vi ikke forstår, indimellem til mennesker, vi ikke ville have valgt - og dermed skaber fællesskaber, som kræver, at vi også føler os forpligtet på mennesker, der umiddelbart virker meget forskellige fra os selv.

Lige inden det sted, hvor vi kom ind i fortællingen fra Apostlenes Gerninger, står der, at ”Så tog Peter til orde og sagde: ’Nu forstår jeg, at Gud ikke gør forskel på nogen.’” Men i selve læsningen kommer de troende af jødisk herkomst alligevel til Peter med en undren over, at Helligånden også kommer til hedningerne. Etnicitet og religiøs baggrund har åbenbart stadig en betydning i den første kirke. Ligesom køn og klasse har en betydning. Ikke for Gud, men for de mennesker fællesskabet består af.

Ud fra selve pinseberetningen må vi tro, at der var kvinder til stede, da Helligånden dalede ned over dem, der var samlet pinedag. Ligesom Apostlenes Gerninger i det hele taget viser, at kvinder var fuldgældige medlemmer af det kristne samfund. Vi hører, at både mænd, kvinder og børn bad med Paulus - og der fortælles om en sabbat-forsamling bestående udelukkende af kristne kvinder. Men alligevel fylder kvinderne nærmest ingenting. Her er det mændene, der handler og taler med hinanden – og kvindernes historie er mere som en slags baggrundsmusik.

Den vinkel inviterer os til at se os på vores fællesskaber.

At Guds Ånd kommer til verden, bliver fortalt til os i vores helt almindelige liv, hvor det måske ikke altid er til at få øje på. Og hvor vi måske slet ikke ved, hvad det skal betyde.

Men jeg tror, at Guds Ånd giver os lige præcis det dobbelte, som Ernaux taler om: at vi på den ene side bliver så meget en del af slægten, kirken, og de andre fællesskaber, vi ikke selv har valgt, men sættes i, at vi får mulighed for at forstå os selv ud fra dem – og at vi samtidig bliver mere os selv, end vi ellers nogensinde ville kunne have været. Og at vi har brug for at kunne være i fællesskabet med netop det, der er vores erfaringer og erkendelser – at vi har brug for den plads, som kvinderne ikke får i Apostlenes Gerninger.

Og at vi derfor nu må se os omkring i det, der er vores fællesskaber. For hvor er der nogle historier, der skal fortælles, som ikke bliver det? Hvem kommer ikke til orde, fordi de ikke ligner os? Hvem må vi hjælpe med at blive skrevet ind i historien?

Johannesevangeliet: Lyset er kommet til verden

Johannesevangeliet er fyldt af lys og mørke – af dag og nat – af frelse og dom. Men vi hører, at Gud ikke sendte sin søn til verden for at dømme den, men for at verden skal frelses ved ham. Lyset er kommet til verden, så alle og enhver kan tage det til sig – og lyset kastes på os, alle og enhver, så vi kan træde frem og stå i det lys. Det er i den undertrykkelse, hvor vi nægter hinanden at stå i lyset, som dem vi er, at det bliver mørkt.

Her i Sankt Jakobs Kirke har vi sandsynligvis et lille stykke af dagens evangelium placeret i Carl Blochs alterbillede. Vi ser gravstenen, der er væltet fra – og den opstandne Jesus, der træder ud af graven med armene løftet og et himmelvendt blik. På klippen foran ham ligger det, soldaterne efterlod sig: et spyd, et ulmende bål – og allerforrest på et klippestykke en lille terning. Den er landet, så vi kan se et 3-tal, et 1-tal, et 6-tal. Og ingen ved det med sikkerhed, men man forestiller sig, at Bloch her gav en henvisning til netop Johannesevangeliet, kapitel 3, vers 16: ”Således elskede Gud verden, at han gav sin enbårne søn, for at enhver som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv.”

Gud kommer til os som lys i vores mørke – og som den Ånd, der holder os fast på os selv og på det, vi også er: en del af noget, der er meget større.

Så selv om læsningerne i dag ikke direkte handler om pinsedag, er der masser af pinse i dem. Og ikke mindst giver de os ord til at tale om Guds ånd og om fællesskaber, der rækker ud over alle grænser, så vi også i dag på anden pinsedag må ønske hinanden: Glædelig pinse.

Amen

Kilde

Tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

2. pinsedag, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mia-rahr-jacobsens-praediken-2-pinsedag-2023>